

Svartpannad törnskata — ny för Västmanland

Ralf Lundmark

Den 9 juni -93 upptäcktes en svartpannad törnskata vid Gnien, Ramnäs. Förutom att arten var ny för Västmanland gäckade fågeln sina upptäckare genom att sakna den svarta pannan.

Lugnet hade återställts vid Gnien efter att de tre dammsnäppor, som uppehållit sig i myllret av grönbenor på Högbymaden, försvunnit. Ännu fanns hopp om att få se den citronärlehanne som setts på en av strandängarna. Observationen av citronärlean hade dock inte "släppts" ut offentligt, för att inte äventyra storspovs- och tofsvipehäckningar vid eventuell anstormning av "artsugna" skådare.

Jan Österberg kände till citronärlean och med den som lockbete stod han och spanade över Säterängen denna strålande eftermiddag. Varendra gulärta studerades. Det var då han upptäckte den..! Inte citronärlean, utan en varfågelliknande törnskata, som satt på en stolpe i borte ändan av ängen. Avståndet till fågeln var då ca 500 meter. Efter att ha studerat den en stund lämnade han lokalen för att hämta mig.

När vi återkom till Gnien upptäckte vi snart fågeln i toppen av en druvfläderbuske. Avståndet var nu ca 200 meter. Med tubkikare såg vi den väldigt tydligt. Direkt lade man märke till den ljus orangerosa-färgade undersidan/bröstit, som stod i skarp kontrast mot den vita hakan, något likt teckningen hos en kraftigt färgad törnskatehanne. Vidare noterades den upprätta hållningen samt att storleken var betydligt mindre än en varfågels. Fågeln hade vid det här laget redan bestämts till svartpannad törnskata. Men nu över till

något som för oss syntes märkligt:

Den svarta pannan saknades! Istället var pannan aningen uppruggad och till färgen gråmelerad. Den svarta "banditmasken" liknade den varfågeln har, men saknade dess vita ögonbrynsstreck.

Fågeln förflyttade sig ett par gånger för att spana från någon stängselstolpe eller sten. I flykten syntes de vita vingbanden väldigt väl. De var tämligen jämbreda och började direkt vid vingens framkant (till skillnad från vingbandet hos varfågeln).

Under flera minuter kunde vi avnjuta fågeln på blott 50 meters avstånd i våra tubkikare. Medljustet föll förnämligt över fågeln. Slutligen fattade törnskatan tycke för fårhagen direkt intill Säter gård. Hagen utgörs av en välbetad liten sydslutning med några jordblottor, ett par nyponbuskar, samt ett fåtal större björkar. Här kunde vi vid flera tillfällen se törnskatan proviantera insekter på marken tillsammans med några sädesärlor(!). Flera gånger flög den upp i en av björkarna med någon insekt i näbben. Nu satte den sig inte i toppen, utan istället på en gren mer eller mindre dold av lövverket. Här satt den även senare under kvällen då vi lämnade lokalen till ljudet av gräs-hoppsångaren, kornknarren och tofsviporna som jamade ängsligt inför nattens faror. Säkert helt ovetande om vårt första fynd av svartpannad törnskata i Västmanland.

Ralf Lundmark, 0220-357 44